

4[✿]

Matskole

klart Hode, varmt Hjerte, flinke Hender, god Helse

Evaluering

Rogaland
2006

Innholdsfortegnelse

side

Forord	3
1. Innledning	4
2. Forarbeid – fremdriftsplan	5
3. Instruktørperm	5
4. Oppskriftshefte	6
5. Aktivitetene i prosjektet	6
6. Markedsføring av tilbudet	7
7. Påmelding	8
8. Deltakere/alder	9
9. Organisering – arbeidsfordeling	9
10. Gjennomføring	10
11. Evaluering	11
12. Økonomi, budsjett, regnskap, sponsorer	12
13. PR presse	13
14. Oppnådde en ønsket effekt av prosjektet	14
15. Evaluering av de ulike modellene	15
16. Videreføring av prosjektet i 2007 og 2008	

Forord

Denne evalueringen er rettet mot de som har vært med og gjennomført 4H Matskole i 2006 og våre samarbeidspartnere, samt de som er involvert i arbeidet med 4H Matskole og gjennomføringen av denne.

4H Matskolene er et samarbeid mellom, 4H Rogaland og Fylkesmannen i Rogaland, landbruksavdelinga, med støtte fra Landbruks- og matdepartementet. Uten deres støtte hadde ikke det latt seg gjøre å gjennomføre pilotprosjektet, en stor takk LMD og FMLA.

4H Rogaland har satt i gang et prøveprosjekt med inspirasjon fra 4H Danmark.

Kunnskap, opplevelser og informasjon om mat og er bærebjelken i prosjektet
Den røde tråden i opplegget er at deltakerne skal "lære ved å gjøre".

Hovedfokus sommeren og høsten 2006 har vært å få erfaring, gjennomføre flere 4H Matskoler, samt utvikle et konsept og verktøy som andre fylker kan gjøre seg nytte av. Vi har hatt den klare målsetting at denne ideen bør 4H Norge og mange/alle fylker å innarbeide som en stor satsing i de neste årene.

4H Matskole er et viktig bidrag til å nå nye målgrupper- at vi kan bli "Flere i 4H"
4H Matskole oppfyller alle våre fire H'er - både for Hode, Hjerter, Hender og ikke minst Helse. 4H Matskole vitaliserer helseaspektet og gir det et nytt og lærerikt innhold.

Hvorfor?

I våre dager har de fleste en hektisk hverdag og måltider blir ofte noe en kompromisser med i forhold til tid og tilberedning av råvarer. Måltidet er imidlertid ofte eneste tidspunkt hvor familier er samlet og har tid til å snakke sammen. Etter en ukes matskole, hvor deltakerne har hatt mange gode opplevelser med mat og mosjon

Erfaringene som er gjort er innarbeidet i instruktørpermen. I denne finner en "oppskriften" og detaljerte beskrivelser om hvordan en gjennomfører 4H Matskole.

Til slutt en stor takk til alle som har bidratt og til alle dere som har vist interesse og gjør en aktiv innsats i gjennomføring av 4H Matskole.

En særlig takk til Monica Dahlmo og Kristine Finnesand som har bidratt med foto og utarbeidet ulike presentasjoner.

Stavanger 04.11.06

Helle Kristiansen

1. Innledning

Evalueringsrapporten

Evalueringen er en sammenfatning av samtaler etter matskolene i sommer og i høstferien.

Den setter fokus på de ulike erfaringene, gode, som mindre gode. Tanken er at erfaringene og forslagene til forbedringer kan brukes til å gjøre 4H Matskolene enda bedre.

Rapporten er delt inn i kapitler. Oppbyggingen er i hovedsak en kort beskrivelse av driften, deretter kommentarer og anbefalinger punktvis.

Kort om Matskolen

"Matskoler" er ferietilbud for barn mellom 8-12 år. Skolene er et samarbeid mellom, 4H Rogaland og Fylkesmannen i Rogaland, landbruksavdelinga. Målet er å gi barn kunnskap om mat, kost og mosjon samtidig som de har det gøy. Ideen er tatt fra Danmark (se www.madskoler.dk) hvor skolene har hatt stor suksess. Læringen skjer på en aktiverende måte. Økologiske prinsipper er blitt vektlagt.

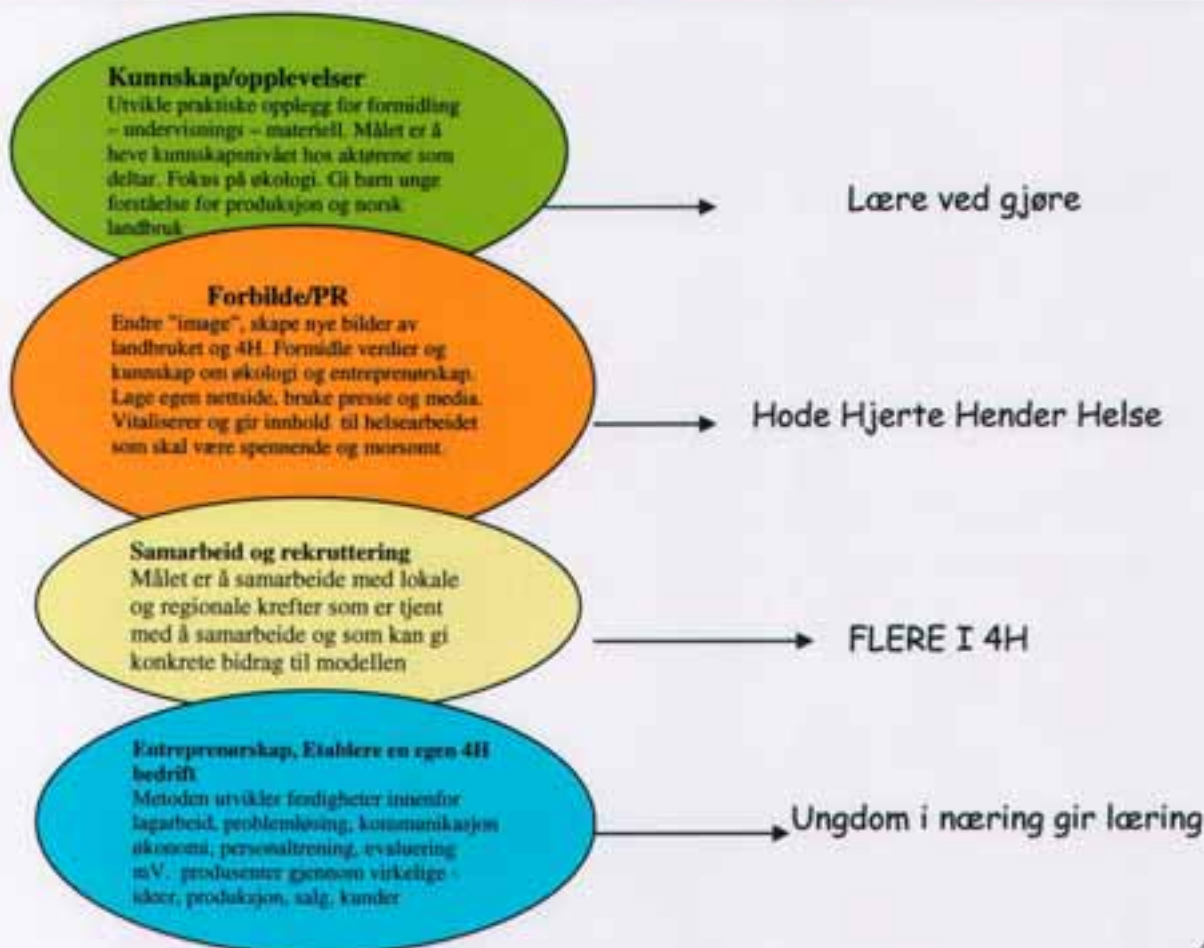
Formålet er at barna som deltar skal:

- Møte produkter fra norsk landbruk
- Få verktøy til å lage variert kost til et naturlig valg
- Ha gode opplevelser med mat og mosjon
- Barna er med å lage mat hjemme på eget kjøkken.
- Ha det gøy

Kunnskap, opplevelser og informasjon om mat er bærebjelken i prosjektet

Metode: "Lære ved å gjøre"

Modellen for 4H Matskole består av fire sentrale elementer

2. Forarbeid - framdriftplanen

Nedenfor følger framdriftplan som ble utarbeidet for oppstart og avvikling av pilotprosjektet.

Rødt/uthevet (sommerskolen)

Arbeidsoppgaver	Tidsrom						
	april	mai	juni	august	sept	okt	nov
Prosjektleder engasjeres	X						
Presentere prosjektet, avtaler med arrangører og lokaler	X	X			X		
Inngå avtaler med økonomiske støttespillere og leverandører	X	X			X		
Satte i gang prøveprosjekt på Mosterøy	X						
Oppretting av styringsgruppe		X					
Møte i styringsgruppa			X				
Arbeidsbeskrivelse/avtale for de frivillige instruktørene			X	X			
Utvikle materiell oppskrifter til bruk i matskolen		X	X	X	X		
Markedsføring		X	X		X	X	
Invitasjon sendes ut foldere, markedsføre i media			X	X			
Påmelding, bekreftelse til deltakere			X		X		
Praktisk tilrettelegging			X		X	X	
Matskoleuke Mosterøy			X				
Samling for instruktører, innhold og gjennomføring av Matskolene					X		
Møte i styringsgruppa					X		
Matskolen uke - høstferie						X	
Evaluerer, regnskap 2006			X			X	
Møte i styringsgruppa							
Lage rapport som grunnlag for ny prosjekt periode 2007 og 2008							X

Kommentarer:

- Alle punktene ble gjennomført. Men arbeidsoppgavene tok lengre tid enn beregnet, slik markedsføringen kom nærmere oppstart enn planlagt i september, planen var august.
- Invitasjon til skolene kom ut 2-1,5 uker senere enn oppsatt i planen. Fristen for påmelding måtte forlenges.
- Det ble gjennomført en 4H Matskole i høstferien, og en 4H Matskole i sommerferien. Planen var fire skoler totalt. Sommerskolen var ikke med i de opprinnelige planene, men etter ønske fra klubben ble det gjennomført. Arbeidet med oppskriftheft, annonsering og PR om skolen startet før sommerferien i stedet for august som var den opprinnelige planen.
- Styringsgruppemøte var planlagt i mai, det ble først avholdt i august.

3. Instruktørpermen

Instruktørpermen er ment som et oppslagsverk for de som skal gjennomføre en 4H Matskole. Permen inneholder tema om sikkerhet, hva er en 4H Matskole, foreberedelse av 4H Matskole, gjennomføring av 4H matskole, hygiene på kjøkkenet, oppskrifter, teori om maten, aktiviteter og eksperimenter, sanger og diverse skjema.

I Instruktørpermen er det forslag til oppskrifter og aktiviteter som kan gjennomføres. Disse ble kopiert opp til et oppskriftshefte som barna fikk utdelt. Dette ble gjort sammen med de frivillige som var med på 4H Matskolen.

Alle som deltok på 4H Matskolen i høstferien fikk utdelt hver sin instruktørperm på instruktørsamlingen. Samtlige som deltok av de frivillige mente det var et godt oppslagsverk

Det ble gitt rom for at de kunne bruke andre oppskrifter.

Da 4H Matskolen ble arrangert på Mosterøy var ikke instruktørpermen utarbeidet. De forserte våre opprinnelige planer, da de veldig gjerne ville gjennomføre 4H Matskolen sommeren 2006. Erfaringer fra denne gjennomførelsen ble grunnlaget for instruktørpermen.

Instruktørsamling ble arrangert to uker før høstferien. Formålet med samlingen var at de frivillige skulle bli kjent med permen og innholdet. En la også stor vekt på å presentere opplegget for uken, hvordan en kunne organisere dagene og tips til arbeidsdeling.

Følgende ble tatt opp på instruktørsamlingen:

1. Kort om bakgrunn for prosjektet
2. Viste bilder fra 4H Matskolen i juni
3. Forberedelse til 4H Matskolen
 - arbeidsdeling mellom prosjektleder/ ansvarlige på den enkelte Matskole
 - hva innebærer det å være matskoleansvarlig?
4. Kort om oppbygging av materialet/kursinnholdet
5. Bli kjent med opplegget, side for side (tema, oppskrifter, lek, ekskursjoner mv)
6. Forventninger til instruktørene
7. Praktiske opplysninger

Kommentar.

De som var med på 4H Matskolen var fornøyd med permens innhold og oppbygning. Det at det ble gitt rom for å bruke andre oppskrifter førte til at det ble laget mat som ikke er så sunn som det forventes at maten på en 4H matskole skal være.

Anbefalinger:

- Oppskriftene som er i instruktørpermen skal fortrinnsvis benyttes. En kan bruke oppskrifter som er basert på det som finnes i nærmiljøet, men det må fokuseres på sunn mat.
- Videre anbefales det at instruktørpermen blir delt ut i forkant av instruktørsamlingen, slik at en har tid til å gjøre seg kjent med opplegget og få eierforhold til innholdet.
- Det anbefales 2 samlinger i forkant av gjennomføringen av 4H Matskolen. Første samling blir instruktørpermen presentert og opplegg for gjennomføring, sikkerhet m.v. Den andre samlingen har fokus på den praktiske tilretteleggingen på den enkelte skole og sette sammen uken med besøk, oppskrifter, fakta ark osv.

4. Oppskrifter – oppbygging av oppskriftshefte

Oppskriftene er basert på hva som finnes av materiell fra 4H og hva samvirkeorganisasjonene har av brosjyrer. Oppskriftshefte inneholder plan for uken, fakta om den maten som skal behandles, kosthold, hygiene, aktiviteter og oppskrifter. Det ble også brukt to oppskrifter som er basert på tegninger fra "Aspirantheft Bakeren".

Kommentar

Istedenfor å gi ut rene hefter med matoppskrifter fra de ulike produsenter, ble det plukket ut oppskrifter som bygget på sunne råvarer. Dette var for at barna ikke skulle gå seg "vill" i alt

som finnes av oppskrifter. Mangfoldet kan bli for stort, og heftene er ikke språklig tilpasset barn.

Anbefaling

- En bruker de oppskriftene og faktaarkene som er presentert i instruktørpermen for å lage et oppskrifthefte.

5. Aktivitetene i prosjektet

Læringen er lagt opp på en aktiverende måte, gjennom at barna reiser på gårdsbesøk og bedriftsbesøk. Målet for besøkene er å lære mer om hvordan maten blir produsert.

Ukeplanen er basert på hva som finnes av ressurser i nærmiljøet. Grovt skissert skal hver dag inneholde et tema som skal gå som en rød tråd gjennom dagen. **Utflukter og lek** blir lagt opp etter det temaet for de ulike dagene. Vi har benyttet 4H sitt "Mobb stopp" - hefte og "idebanken" på 4H sine hjemmesider for aktivitetstips, 4H kurshefte om økologi "På lag med naturen" som noe av bakgrunns materialet.

Kommentar:

Det fungerte veldig godt at dagene er delt inn i tema. Da starter en dagen med hovedvekt på den/de råvarene som var temaet. Det igjen påvirket valg av aktivitet og gjerne lek og forsøk på kjøkkenet. Det bør være minimum ett gårdsbesøk eller bedriftsbesøk/museumsbesøk som ligger i nærmiljøet.

Varigheten på 4H Matskolen ble utvidet en halvtime fra sommer til høstferien på bakgrunn av tilbakemeldinger fra foresatte.

Anbefalinger

- Vi anbefaler minst 2 besøk på gård, bedriftsbesøk eller museum i løpet av uken. Disse dagene legges opp til den dagen som har det aktuelle temaet.
- Bruke ulike eksperimenter, gjør forsøk på kjøkkenet.

Plan for uka

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
tema	Egg	Poteter/ Dyra på Gården	Grønnsaker og frukt	Meieri produkter	Fisk
0830-1000	Frokost	Frokost	Frokost	Frokost	Frokost
1000-1100	Vi baker rundstykker	Vi lager matpakke og reiser på Gårdsbesøk	Vi lager komler	Vi gjør oss klar for tur	Vi sløyer fisk
1100-1200	og lager omlett	Gårdsbesøk	Middag	Vi besøker Tine	Lager fiskemiddag
1200-1300	Lunsj	Vi lager grønnsaksuppe		Når vi kommer tilbake fra Tine lager vi smoothies	og spiser denne
1300-1400	Vi baker muffins og skoleboller				
1400-1500	Mellommåltid /Lek	Mellommåltid /Lek	Mellommåltid/lek		Frukt og grønt
1500-1530				Lek	Utdeling av diplom og avslutning av ei god matuke

6. Markedsføring av tilbudet

Ved Mosterøy, Utstein 4H sommeren 2006, fikk elevene på Mosterøy skole tilbudet. Det ble delt ut informasjonsbrosjyren til alle barna i den aktuelle alderen.

Responsten var god med 30 påmeldte til 16 plasser.

Det ble benyttet samme framgangsmåte i høstferien ved Malmheim og Sola skole. På Malmheim skole gikk også de aktivitetslederne (seniormedlemmene) innom klassene og fortalte om 4H matskolen i tillegg.

Lokalpressen Solabladet og Sandnesposten ble brukt til å markedsføre tilbudet ved annonse og artikkel. Plakater om tilbudet ble satt opp i nærmiljøet i butikker osv.

På Sola skole hadde elevene fri to dager den uken invitasjonen ble delt ut. Potensielle deltakere fikk dermed en svært kort påmeldingsfrist.

Kommentar:

Det er viktig å forhøre seg i god tid når en kan dele ut invitasjonene. Spør også om en kan få legge ut invitasjon på nettsidene til skolen.

Anbefalinger

- Det lages info skriv om 4H Matskolen som skal deles ut til rektor, FAU representanter og andre på skolen i god tid i forkant av gjennomføringen av 4H Matskolen. Vi anbefaler rundt påsketider.
- La aktivitetslederne gå rundt i klassen å informere, eventuelt dele ut innbydelsen samtidig. Det skaper større engasjement, og en kan svare på eventuelle spørsmål.

7. Påmelding

Ved 4H matskolen på Mosterøy ble påmelding gjort til instruktøren som var med på å gjennomføre 4H Matskolen. Den ble delt ut i god tid før oppstart av 4H Matskolen

På Malmheim og Sola skole ble invitasjonene delt ut for seint. Noe som førte bl.a. til at enkelte ønsket et 3 dagers tilbud. Videre ble det for få påmeldte til at en kunne ha to 4H Matskoler, derfor ble Malmheim og Sola slått i sammen. Gjennomføringen ble på Malmheim, da det var flest barn som tilhørte skolen her som var påmeldt. Barna fra Sola ble hentet og levert, slik at det ikke ble ekstra belastning for foreldrene. Barna syntes det var kjekt å bli kjent med andre barn.

Kommentar

På Mosterøy ble påmeldingen levert til instruktør, som arbeider på skolen. Dette påførte henne merarbeid. Her var pågangen større enn antall plasser. Hvem som fikk delta ble avgjort ved loddtrekning. Det, samt det å ta loddtrekning på hvem som få være med, kan bli for tett. Siden denne personen er aktiv i nærmiljøet. Ved Sola og Malmheim ble påmelding gjort av 4H kontoret.

Anbefalinger

- Påmeldingene bør bli gjort til 4H kontoret og invitasjonen til 4H Matskolen må deles ut i god tid før gjennomføringen. Gjerne to måneder før skoleferien av hensyn til ferieplanlegging til de foresatte.
- Det må stå hvor mange plasser som 4H Matskolen har.

8. Deltakerne/alder

8-12 år (6-12 år)

Responsen var meget god på Mosterøy der invitasjonen gikk ut til de i alderen 8- 12 år.

På Sola og Malmheim ble invitasjonene delt ut til de i klassene 4-7 og 5 – 6 klasse på Sola.

Skole	Alder	Jenter	Gutter	Voksne
Mosterøy	8-11 år	10	7	4
Malmheim	9-11 år	7	3	3
Sola	10 –11 år	2	5	3

Kommentar

De minste på skolen 6-7 åringene ble ikke invitert til å delta på 4H matskolen. Dette pga lav alder i forhold til rekruttering til 4H og erfaringer gjort fra Danmark viser at de er små i forhold til gruppens sammensetning.

Anbefalinger

- Alderen/deltakeren bør være fra 4. klasse – 7. klasse

9. Organisering - arbeidsdeling

Klubbrådgiver A og B i klubbene ble kontaktperson for gjennomføringen av 4H Matskolen. Deres oppgave var å kontakte skolen samt ta kontakt med frivillige og eldre 4Here som kunne være med som aktivitetsledere. Videre finne ut hvilke ressurser som fantes i nærmiljøet, slik at en kunne spille på det som er særegent for akkurat denne 4H matskolen.

På Mosterøy var prosjektleder med på møtene som ble holdt i forkant, det ble ikke gjort med Malmheim og Sola. Men de fikk tilbud om instruktørsamling der instruktørpermen ble delt ut og gjennomgått. Videre hadde de på Malmheim et møte hvor de ulike oppgavene som skulle gjøres fordelt. Oppskriftene ble valgt ut ifra hva de skulle lage.

På Mosterøy var det fisk som var det som var mest aktuelt. På Malmheim, gårdsbesøk og besøk hos Tine Meieriet. På Sola var det Kolnesgården med eggproduksjon og gårdsbesøk som var naturlig å besøke.

De frivillige ble delt inn i kategorien som instruktør (voksen) og aktivitetsledere (de eldste 4Here) fra 16 år og oppover. Både instruktør og aktivitetsleder har ansvar for 4H Matskolen, instruktøren skal ha hovedansvaret, mens aktivitetslederne skal være en viktig bit av gjennomføringen.

De skal blant annet ta seg av undervisningen, aktiviteter og være med på matlagingen.

Kommentar

De som er med som aktivitetsledere må gjøres bevisste på hvilken rolle de har under 4H Matskolen, d.v.s. både ved holdinger og hva ansvarsområde de har. Det viktig å huske på at de er rollemodeller for de som er med på 4H Matskolen. Ungdommene som er med på gjennomføringen av 4H Matskole i våre "forsøk" fikk honorar og attest.

Anbefalinger

- En bør velge å ta med seg ungdommer som er interessert i arbeidet ved gjennomføringen av 4H Matskoler.

- Bevisstgjøre ungdommene at de er rollemodeller for deltakerne, for eksempel at de også har med seg matpakke og at de involverer seg i matlagingen på kjøkkenet.
- Tilby kurs/innføring av 4H Matskole til voksne lederne på Storkurset i mars.

10. Gjennomføring

Mosterøy

Totalt 17 barn og 4 voksne var med på gjennomføringen av 4H Matskolen. Det var en uke som inneholdt fisketurer, gårdsbesøk og som avslutning grilling ved stranden på 4H. 3 dager bestod av å fiske. Barna ble delt inn i grupper. Mens noen var ute og fisket var de andre igjen inne og bakte rundstykker. Etter fisketuren ble fisket sløyet og tilberedet når barna kom tilbake til skolen.

På Gårdsbesøket var det omvisning på gården og barna fikk se på separering av melk. På vei opp til gården hadde aktivitetslederne laget til en løype med spørsmål som skulle besvares.

Malmheim

Siden det var for få påmeldte til å drive to 4H matskoler ble Sola og Malmheim slått sammen. Valget da var å gjennomføre den på Malmheim skole og det ble sørget for transport for de barna fra Sola. I løpet av uken var det gårdsbesøk der barna traff ku og gris og var med på å ta poteter som ble brukt til komle dagen etter. Barna besøkte også Tine Meieriet og fikk omvisning og smaksprøver. Det var en uke med masse matlaging og siden disse barna var større enn de som var med på Mosterøy kunne en hatt flere oppskrifter på lur. Gymsalen ble flittig brukt da den lå like ved skolekjøkkenet. Noe barna også synes var kjekt.

Kommentar:

Barna syntes det var veldig gøy å få være med på fisketur, både det å få sette og trekke garn og det å få fiske med fiskestang. Siden uken ble lagt opp med 3 dager med fiske ble det ganske travelt i slutten på dagen mht til rydding.

Det at barna ikke er vant til å lage mat hjemmene ifra viser seg ved at ting tar tid, bare det å lage mat og rydde etter seg er ting som er ukjente for mange barn.

Det å grille mat til 25 stk på avslutningsdagen tar også tid, men med litt bedre planlegging skulle det ikke være noe problem å gjennomføre det en annen gang. For eksempel at en må ha en stor grill, når en skal grille fisk, grillspyd og kylling, samt bake poteter.

Besøk på Tine Meieriet var en positiv opplevelse for både store og små.

Anbefaling

- To dager med fiske er nok, da vil det ikke oppleves så travelt for de voksne, mht til oppryddingen som må gjøres i slutten av dagen.
- Det kan legges mer vekt på hygiene og oppvaskregler på kjøkkenet. Dette er et viktig tema som det bør fokuseres mer på.

11. Evaluering

1. Barnas og foresattes evaluering

Evalueringen ble gjort på to forskjellige måter med det samme skjemaet. Mosterøy fikk alle skjemaene med seg hjem. Malmheim, ble skjemaet fylt ut på skolen av barna og de foresatte ble bedt om å svare på e-post.

Etter en uke med 4H Matskole sier de fleste barna at de har hatt en kjempekjekk uke. Maten de har spist og laget har de likt og de synes at det har vært kjekt med aktiviteter sammen med matlaging.

Oppskriftshefte falt i smak hos barna. De synes ikke det var vanskelige oppskrifter og de fikk den hjelpen som de trengte.

Fordi om dagene var hektiske på Mosterøy er det ingen barn som har gitt uttrykk for at det var for travelt å være med på 4H Matskole.

Tilbakemeldingen fra barna var at det var mat de skulle lage, det var derfor de var med på 4H Matskole.

Tilbakemeldingen fra foresatte er at de ønsket at barna deres skulle få gode opplevelser samt kunnskap om mat.

Kommentar

Forutsetning for å svare på om du vil være med i 4H klubb er at de må vite om 4H på forhånd. Det ble ikke informert noe veldig om 4H i matskoleuken, men alle fikk med seg et skriv hjem sammen med det som står om 4H i oppskriftshefte. Flertallet av barna sier de har hatt en fin uke med masse aktiviteter og matlaging.

Rekruttering - Flere i 4H er en viktig målsetting i prosjektet.

Ca 50 % deltakerne på 4H Matskolen var medlemmer i 4H. De tre 4H klubbene som var involvert melder at det var 3-4 medlemmer av de 50 % som ikke er medlem av klubben som var gjester på høstfesten. To klubber melder at de har fått til sammen 5 og 3 nye medlemmer og en klubb melder at det kan de ikke svare på om Matskolen er årsaken til at de har fått medlemmer. Første dagen blir deltakerne orientert om hva 4H er.

Deltakerne har i etterkant fått tilsendt hilsen og en folder fra nærmeste 4H klubb, hvor navn på kontaktperson, invitasjon til høstfest/julemøte var med. Vedlagt lå også medlemsbladet i fylket, som hadde reportasje om Matskolen. Medlemmene på 4H Matskolen i sommer fikk også en egen CD med bilder fra skolen som hilsen.

Anbefaling:

- Registrering av medlemmer, ikke medlemmer ved registrering til neste år.
- Ha en kort presentasjon om 4H på første dagen.
- Informasjonsmaterieell om arrangørklubbene deles ut til deltakerne som ikke er medlemmer. Systematisk oppfølging og invitasjon til nærmeste klubb siste dag, etter 4H Matskolen
- Innføre skille i deltakeravgiften på medlemmer ikke medlemmer
- Rabatt på medlemskontingent i 4H hvis de har vært deltakere på 4H Matskolen

2. De voksnes evaluering

Det var evalueringsmøte etter gjennomført 4H Matskole

De voksne hadde en fin uke sammen med motivert barn som ville lage mat.

4H matskolene på Sola og Sandnes ble slått sammen på kort varsel. Vi vurderte slik at det var bedre å arrangere en mest mulig optimal skole, enn to som kunne halte mht antall deltakere

- Siden to 4H Matskoler ble stått sammen, kunne det vært greit med et bedre samarbeid i forkant av gjennomføringen. En kunne bli kjent med lokalene og de som en skulle jobbe sammen med.
- Det slo mer positivt ut enn forventet at deltakerne blir kjent med andre fra andre steder.

3. Etterarbeid

Samle inn de voksnes evaluering ble gjort ved at det ble invitert til et evalueringsmøte på Malmheim, de som ikke hadde anledning til å delta be bedt om de kunne sende inn et kort resymé om hvordan uken/dagen hadde forløpt seg. På evalueringsmøte var det 4 personer som møtte, de som ikke meldte forfall har heller ikke levert noe til prosjektleder.

På Mosterøy ble det satt av møte rett etter 4H matskolen var ferdig.

Kommentar

Når det er mange som er involvert i 4H Matskolen jmf Sola og Malmheim, kan det være greit å ta evalueringen umiddelbart etter skolen er avviklet. På evalueringsmøte var det 4 personer som møtte, de som ikke meldte forfall har heller ikke levert noe til prosjektleder.

12. Økonomi, budsjett, regnskap, sponsorer

4H Matskole blir finansiert gjennom deltakeravgift, prosjektmidler fra eget budsjett og eksternt. Landbruk og matdepartementet har gitt støtte til utviklingen av verktøyet for å gjennomføre 4H Matskolen. Midlene kan ikke gå til lønn eller administrative kostnader. Vi har også møtt mye velvilje fra ulike sponsorer, gjennom gaver og rabatter på innkjøp av matvarer. De ulike skolene har stilt lokaler både skolekjøkken og gymsalene til disposisjon gratis. Ingen av besøksgården har tatt betaling. Men dette vil bli lagt inn i budsjettene. De frivillige får dekket alle kostnader ved reise eller innkjøp.

Følgende erfaringer og justeringer ble gjort i perioden:

- **Økte deltakeravgiften fra kr 650- 800 fra sommer til høstferien**
- Mindre utgifter på innkjøp matvarer enn forventet

Sponsorer:

Gaver: Ikea, Ivar

Gratis varer: Prior,

Rabatter: Tine, Gilde, Håpet Økologiske, Coop

Foreløpelig regnskap følger som vedlegg

Anbefaling

- Erfaringene fra Danmark og slik en ser det i styringsgruppen, er 4H matskolen avhengig av at en har en prosjektleder/koordinator

13. PR Presse

Det var forventninger om at vi skulle nå ut riksdekkende i høstferien. Det lyktes vi ikke i. Vi var i kontakt med TV2, våren 2006.

- NRK Lokalen, hadde 10 min reportasje. denne ble også lagt ut på NRK sine hjemmesider med tekst og bilder. Lå ute hele uken.
- Høstferien: Nokas rettsaken og flyulykken på Stord, var årsak til at Stavanger Aftenblad (regionavis) uteble.
- TV 2 ble kontaktet, redaksjonen var positiv før sommeren, men ingen respons etter ferien. TV vest ble kontaktet, men hadde ikke kapasitet til å sende ut folk de aktuelle dagene.
- Vi fikk til bra samarbeid med de lokale avisen som har tilhørighet til stedene 4H Matskolen ble gjennomført; Bygdebladet, Solabladet og Sandnesposten. De hadde alle flere siders oppslag.

14. Oppnådde en ønsket effekt av prosjektet?

Vi ønsket at deltakerne skulle få

- Møte produkter fra norsk landbruk
- Få verktøy til å lage variert kost til et naturlig valg
- Ha gode opplevelser med mat og mosjon
- Ha det gøy

Evalueringen fra deltakerne, frivillige og foresatte viser at vi i stor grad har nådd målsettingene.

Følgende mål for måloppnåelse /effekt var satt opp i forkant av prosjektperioden

- *Stimulere til matglede gjennom økt kunnskap om mat og råvarer (fokus på økologisk)*

Flere av barna og foreldre har tilbakemeldt positivt på dette punktet i evalueringen. Deltakerne kommer hjem og har vært inspirert, stolte og vil lage mat hjemme.

- *At arrangørene ser nye muligheter i eget lokalmiljø, både i valg av produsenter og samarbeidspartnere.*

Det har vært utrolig inspirerende å engasjere frivillige, det være seg pensjonister, lokale bønder, klubbbrådgivere og Bygdekvinnelagene. Vi har blitt møtt med stor velvilje og mange ønsker å bli med til neste år. Pensjonister har klart vært den gruppa som har vært avgjørende for at vi kunne gjennomføre skolene.

- *At barn og unge blir synliggjort som en positiv og ressurssterk gruppe, som kan ta ansvar for egne valg*

Bra presseomtale lokalt både før og under Matskolen. NRK Lokalen (radio)medførte markedsføring regionalt. Gjennom presseomtalen oppnådde vi overnevnte punkt. Da ungdommene som var aktivitetsledere ble presentert.

Matskolen gir seniorene en mulighet til å påta seg oppgaver som de kan benytte i senere skolegang, får erfaring i entreprenørskap ved at de lager et konsept for egen sommer/feriejobb.

- *At målgruppa vil foretrekke å velge sunn mat, økologisk og frukt og grønt etter endt "skolegang".*

Vanskelig å måle, men en har gjennom oppskriftheft og ukeplan vist at sunn mat er spennende og kjekt å lage, og at det er verken kjedelig eller vondt.

- *At andre kan nyttiggjøre seg av erfaringene i prosjektet, som har stor overføringsverdi og legge vekt på utarbeidelsen av kursmateriell som er tilpasset målgruppa.*

Verktøyet for opplegg og gjennomføring er utarbeidet. Det gjenstår å lage en digital løsning og internettside, slik at distribusjon og overlevering blir mest mulig hensiktsmessig.

15. Evaluering av de ulike modellene

Det er mange ulike måter å gjennomføre 4H matskolen på, nedenfor er det nevnt 4 ulike modeller som skulle bli prøvd ut gjennom dette pilotprosjektet.

De ulike alternativene forutsetter samarbeid og frivillige medhjelpere. De frivillige kommer fra de lokale 4H-klubbene, eller samarbeid med skolefritidsordning, 4H gård, lokale bygdekvinnelag, husstellærere på skolene og pensjonister m.v.

1. 4H klubb/eventuelt de eldste medlemmene i klubben. Matskolen åpen for alle, organisert som en 4H bedrift med forretningsplan.

Eks Utstein 4H (Mosterøy) og Viking 4H (Sandnes)

- Aktivitetslederne i Utstein 4H ble registrert i etablererverksted i Rennesøy kommune¹.

2. 4H klubben har matskolen som et fellesprosjekt i klubben. Samarbeider med skolen om lokalene. Matskolen har som mål å myke opp entreprenørskap i skolen til også gjelde fritida. Matskolen blir en forretningsidé som klubben på sikt skal drive som en 4H bedrift.

- Målet var å prøve ut denne formen for 4H Matskole på Halsnøy. Pga at klubben startet opp i på våren 2006 og stort arbeidspress i klubben, klarte de ikke å gjennomføre denne formen for 4H matskole. Men de har satt opp planer for sommeren 2007.
- I forarbeidet til høstferien og matskolen har de arbeidet fram en ny modell /ide for hvordan en kan bruke 4H Matskolen i skape ny virksomhet på øya. Rekrutteringsgrunnlaget er begrenset da nesten 100 % av skolen elever er med i 4H.
- Det vil bli arrangert matskole på Halsnøy for barn i alderen 6-12 år i juli 2007. Målgruppe for matskolen vil være fastboende, hyttefolk og båtturister. Aktiviteten vil være en av flere planlagte aktiviteter som skal skje jf. videreutvikling av Skartveitvågen og Halsnøy som et attraktiv bo-og feriested. Matskolen vil bli arrangert to dager i uka i hele juli måned og bestå av ulike tema hentet lokalt fra øya. Dette er blant annet gardsbesøk og havbruk/kystkultur. Det vil bli utarbeidet nærmere oversikt over innhold.

¹ Etablerverket på Rennesøy og Kvitsøy kommune samarbeider om tilbud veiledning til ungdomsbedrifter, i alderen 13-18 år., som har virksomhet på skolen eller på fritida si.

3. Matskolen blir lagt til en skolefritidsordning (SFO) som et ferietilbud for de eldste. Personalet i SFO blir benyttet sammen med en ansvarlig fra 4H. Ingen foreldrebetaling. Kostnader dekkes av det ordinære matbudsjettet. Eks: Gausel SFO og Fritidsgården 4H gård(Stavanger).

- Denne formen for 4H Matskole ble ikke gjennomført pga blant annet manglende kommunikasjon med fritidsgården. Det ble holdt møte med Gausel SFO v/ leder. Tanker og ideer for gjennomføring av 4H Matskole i høstferien ble diskutert.
- 4H Matskolen er absolutt et verktøy for SFO, men pga av mange barn og lav bemanning er det ønskelig at 4H klubben arrangerer 4H Matskolen på SFO, for de eldste barna sammen med en ansatt ved SFO.
- Det jobbes videre med å få til en to dagers 4H Matskole på SFO med 4Here som hjelpere og den ansatte ved SFO er med.

En 4H klubb samarbeider med en barneskole. Matskolen blir et ferietilbud for barn i 4-5. klasse. Evt. ledige plasser tilbys andre barn etter annonsering. Eks: Skjalg 4H (Sola)

- På grunn av lav påmelding ble det annonsert i Solabladet, men allikevel klarte vi ikke å fylle opp en 4H Matskole. Derfor ble den slått sammen med Viking 4H på Malmheim.
- En fikk her to klubber som skulle samarbeid om gjennomføringen av 4H matskole.
- Sammenslåingen var positivt, med tanke på "klikk"- dannelse, dette unngikk en med ungene koste seg og trives med å treffa unger fra andre skoler/kommuner.
- En bør ta hensyn til at behovet for et ferietilbud i en uke høstferien er kanskje større i by enn i bygd med tanke på å gjennomføre dette i høstferien.

16. Videreføring av prosjektet i 2007 og 2008

4H Rogaland ønsker å fortsette arbeidet med 4H Matskolen og ønsker å utvide til 10 kommuner i Rogaland i 2007.

En vil engasjere prosjektleder fra januar måned i 50 % stilling.

Videre fremdrift

Ut ifra svarene fra evalueringen og tilbakemeldinger fra de frivillige er dette et aktivitetstilbud de gjerne vil være med på videre.

Alle 4H matskolene som har vært eller forespurt i 2006, ønsker å bli med i 2007.

Erfaringene fra prosjektet vil bli publisert via nettsider og artikler. Det vil bli utarbeidet informasjonsmateriell,(brosjyrer, nettartikler) Seminarer, konferanser og møter internt og eksternt blir viktig for innsalget.

Markedsføring internt i 4H

Vi starter med landsamling i november for 4H Norge. Da er det fokus på oppstart i flere fylker sommeren 2007.som skal distribueres.

Klubbrådgiversamlingen i 5-7. januar gir mulighet til å nå den enkelte klubb og større mulighet å markedsføre 4H Matskolen direkte og i et bredere omfang.